

Carl XVI Gustaf: Jultal 1983

Talare

Carl XVI Gustaf
Kung

Datum

25 december 1983

Plats

Kungl. Slottet, Stockholm

1 Kära svenskar, hemma och utomlands,

Vi åter mitt inne i julhelgen och ännu ett år har gått. 1983 har för min familj och mig bjudit på många minnesvärda upplevelser.

5

En strålande vacker försommardag i maj hade Drottningen och jag glädjen att mottaga drottning Elizabeth och hertigen av Edinburgh, som anlände till Sverige för ett tre dagar långt statsbesök. Den nära vänskapen samt de betydelsefulla kontakterna mellan Storbritannien och Sverige bekräftades

10 åtskilliga gånger under dessa dagar.

Drottningen och jag har under året likaså haft tillfälle att på vårt lands vägnar officiellt besöka Spanien, Finland och Luxemburg. Men vi har även rest i Sverige, i norr så väl som i söder. På två traditionsenliga eriksgator har vi stiftat
15 nära bekantskap med Kopparbergs och Kristianstads län. Det varma mottagande som vi mötts av vid tillfällena som dessa är för oss en ovärderlig glädje och drivkraft i vårt arbete. Jag vill också personligen tacka för all omtanke och uppvaktning som visats mig med anledning av att jag varit Sveriges konung under tio år. Detta stöd i mitt arbete för Sverige i tiden ses om ett bevis på
20 monarkins starka förankring i vårt land och vårt folk.

Vi går snart in i ett nytt år. George Orwell gör i sin roman ”1984” dystra förutsägelser inför detta år. Låt oss utgå ifrån att det inte slår in. För mig känns
25 det just nu mycket avlägset, Julens budskap inger glada förhoppningar och jag tror att det är viktigt att aldrig förlora just hoppet och tron på framtiden.

För det allra flesta svenskar har väl julen en djupare mening utöver vila fest och samvaro. Men idag kanske julens verkliga innebörd för många i både oviss och oklar. Andra som under övriga delen av året inte tänker så mycket på den
30 religiösa förkunnelsen söker sig just under juldagarna tillbaka till det

ursprungliga budskapet. Det är värdefullt att ett helt folk samtidigt unnar sig några dagar av vila och gemenskap, en helg som också kan ge stillhet och eftertanke. Vilket budskap och vilken innebörd man än må lägga in i högtiden, har den därför ett eget värde som tycks blir större ju mer rastlöst livet brusar omkring oss.

Även om vi i Sverige är lyckligt lottade när det gäller välstånd, fred och frihet, får inte alla del av julens glädje. Vi vet att det finns hus och hem där helgen snarare blir en tragedi, istället för en fest. Låt oss som njuter förmånen av hälsa och ett gott hem innesluta dem som lätt blir glömda där ute i mörkret och ensamheten i vår helg. Vi tar ofta julen för given, liksom vi betraktar freden och friheten som självklarheter. I välståndssamhället ter sig seder och bruk som hör en svensk jul till egendomliga och ibland konstiga. För att rätt förstå dem måste man tänka sig tillbaka till avlägsna karga och fattiga tider. Slösande ljus, hela dagar av vila liksom rikliga portioner av färsk mat, var då något som de flesta kunde unna sig enbart vid särskilda högtidliga tillfällen.

I dag har vi svårt att fatta vilken betydelse helg hade förr i tiden. Ju mer man får tillfälle att iaktta och lära, i vardagsarbetet såväl som på resor, desto klarare framstår det att mycket av det vi lärt oss värdesätta hemma och borta är mödosamma erövringar. Ingenting kommer av sig själv bara för att man önskar det. Ingenting är i den meningen gratis. Ju klarare vi inser detta, desto mer uppskattar vi allt som omger oss. Desto djupare tacksamhet känner vi gentemot dem, vilkas strävan lett till vår välfärd. Samtidigt stärks också känslan av ansvar för att gångna generationers arbete inte ska ha varit förgäves. Vi, alltså dagens svenskar, är blott en löpare i den oändligt långa stafettkedjan som hållit Sverige samman, byggt upp det från grunden, försvarat det och hållit dess namn i ära.

Under det gångna året har vi via många världshändelser påmint om att fred och frihet inte är självklarheter, utan något som med kraft och insikt måste försvaras. Det förhållandet, att Sverige i snart 170 år fått njuta fred, befriar oss inte från plikter gentemot efterkommande. I det historiska förloppet är 170 år inte någon speciellt lång tid. Människornas ständigt växande makt över naturen, sådant som tidigare generationer kunde betrakta som självklart tryggt och oförstörbart, nu i stigande omfattning är hotat av förstörelse och förintelse.

Ännu för sekelskiftets svenskar stod skogen och vattnet, ängsblommorna och hagarnas lövverk som oändligt stora, rogivande och tröstade kontraster till

kolrökiga städer och stinkande industrisläpp. Vi vet nu, med en för varje år allt större visshet, att dessa naturens resurser redan på många ställen i världen hotas av snabb utplåning. Under senare tid har naturen, med dess växtvärld och djurvärld, blivit en del av vårt ansvar. I hundratusentals år kämpade människan för sin överlevnad mot en övermäktig natur. Den kampen har nu gått in i ett nytt skede. Det är människan som är starkast, åtminstone när det gäller att förstöra. Vi har alla och envar fått en viktig uppgift i att bevara naturen. Vi kan inte längre skylla på att vi blivit stadsbor och att vi glömt hur naturen verkar omkring oss.

Kanske förefaller detta att vara en sträv och allvarlig julhälsning. Julen ska vara en glädjens och familjefesternas helg. Det är riktigt, men eftersom vi så sällan har den tid vi så väl behöver för stillhet, eftertanke och källprövning, är det viktigt att nyttja denna högtidliga vilopunkt även för sådana syften. Glädje utan allvar är tom. Fester utan arbetsdagar blir enformiga. Låt helgen också bli en tid då människor i glad gemenskap och i stilla eftertanke bereder sig på det mångfaldiga ansvar som vi alla har att bära tillsammans. Då kan vi med rätta säga, med en omskrivning av det traditionella trontalets ord: svenskarnas förhållande till sig själva, till varandra, till sitt land och till främmande makter är gott.

Denna förhoppning riktar jag till er kära svenskar, både hemma utomlands. Drottningen och jag tillönskar er alla en god fortsättning på julhelgen och ett gott nytt år.

Taggar

1980-tal, 1983, Jultal, Kungahuset, Man

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/carl-xvi-gustaf-jultal-1983>